

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2017-1-41
Karar Sayısı : **17-30/485-209**
Karar Tarihi : 27.09.2017

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Hakan EREK, Abdullah ATEŞ, Bilge YILMAZ, Ahmet YALÇIN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Kayseri Valiliği Ticaret İl Müdürlüğü

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Kayseri il merkezinde faaliyet gösteren otopaz LPG bayileri
- Kayseri Tüm Akaryakıt Bayileri Mesleki Yardım Derneği
Gülek Mah. İnönü Blv. Yılmaz İş Merkezi No:46/3 Aydınlıkevler
Melikgazi/Kayseri

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Kayseri il merkezinde faaliyet gösteren otopaz bayilerinin aralarında anlaşarak otopaz satış fiyatlarını ortaklaşa belirledikleri iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvurularda¹ özetle; Kayseri il merkezinde faaliyet gösteren otopaz LPG bayilerinin bir dernek çatısı altında anlaşmak suretiyle fiyatları ortaklaşa belirledikleri iddia edilerek söz konusu teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gereğinin yapılması talep edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 12.07.2017 tarihlerinde giren başvurular üzerine hazırlanan 27.07.2017 tarih ve 2017-1-41/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Kurulumuzun 09.08.2017 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 17-26/416-M sayılı önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Konuya ilişkin karar uyarınca düzenlenen 15.09.2017 tarih ve 2017-1-41/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; başvuru konusu hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Sektöre İlişkin Bilgiler

- (5) Türkiye'de sıvılaştırılmış petrol gaz (LPG) faaliyetleri ve bu faaliyetlere ilişkin gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülükleri 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanunu (LPG Piyasası Kanunu) çerçevesinde düzenlenmektedir. LPG Piyasası Kanunu'nun 3. maddesine göre, *"LPG'nin dağıtımı, taşınması ve otopaz bayilik faaliyetlerinin yapılması (tüplü LPG bayiliği hariç), depolanması, LPG tüpünün imalatı, dolumu, muayenesi, tamiri ve bakımı ile bu amaçla tesis kurulması ve işletilmesi için lisans alınması zorunludur."*

¹ Söz konusu başvurular 12.07.2017 tarihinde Kayseri Valiliği Ticaret İl Müdürlüğüne yapılmış olan tüketici başvurularından oluşmaktadır. Bunların yanı sıra, 09.06.2017- 15.08.2017 tarihleri arasında Kurumumuza benzer iddiaları içeren çok sayıda tüketici başvurusu intikal etmiş olmakla birlikte, bahse konu başvurular genellikle 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu kapsamında yapılan ve şekil şartlarını taşımayan ve ihbar olarak değerlendirilen bildirimlerden oluşmaktadır.

- (6) LPG piyasasında fiyat oluşumu ise LPG Piyasası Kanunu'nun 10. maddesinde düzenlenmektedir. Buna göre LPG alım satımında fiyatlar, erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluşmakta; rafineriler ve dağıtıcılar, lisansları kapsamında yaptıkları piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatları, erişilebilir dünya serbest piyasalarındaki fiyat oluşumunu dikkate alarak tavan fiyatlar olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna (EPDK) bildirmektedirler.
- (7) Bu yasal düzenlemeler çerçevesinde, EPDK 2016 yılı LPG Sektör Raporu verilerine göre Türkiye'de otogaz pazarında 78 dağıtım şirketi, faaliyet göstermekte olup dağıtıcı lisansı sahiplerince 2016 yılında 820.412 ton tüplü, 141.010 ton dökme, 3.141.392 ton otogaz olmak üzere toplam 4.103.354 ton LPG satışı yapılmıştır.
- (8) Diğer taraftan dosyadaki bilgilere göre, mevcut durumda Kayseri il merkezinde 103 adet otogaz bayisi bulunduğu anlaşılmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

- (9) Kayseri'de faaliyet gösteren otogaz bayilerinin aralarında anlaşarak otogaz satış fiyatlarını belirledikleri yönündeki iddialar çerçevesinde, ilgili ürün pazarının "*otogazın perakende satışı*" pazarı; ilgili coğrafi pazarın ise "*Kayseri il merkez*" olarak belirlenmesi mümkün olmakla beraber, İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafı da dikkate alınmak suretiyle, dosya konusu iddialar bakımından bu aşamada ilgili ürün ve coğrafi pazar tanımlanmasına gerek görülmemiştir.

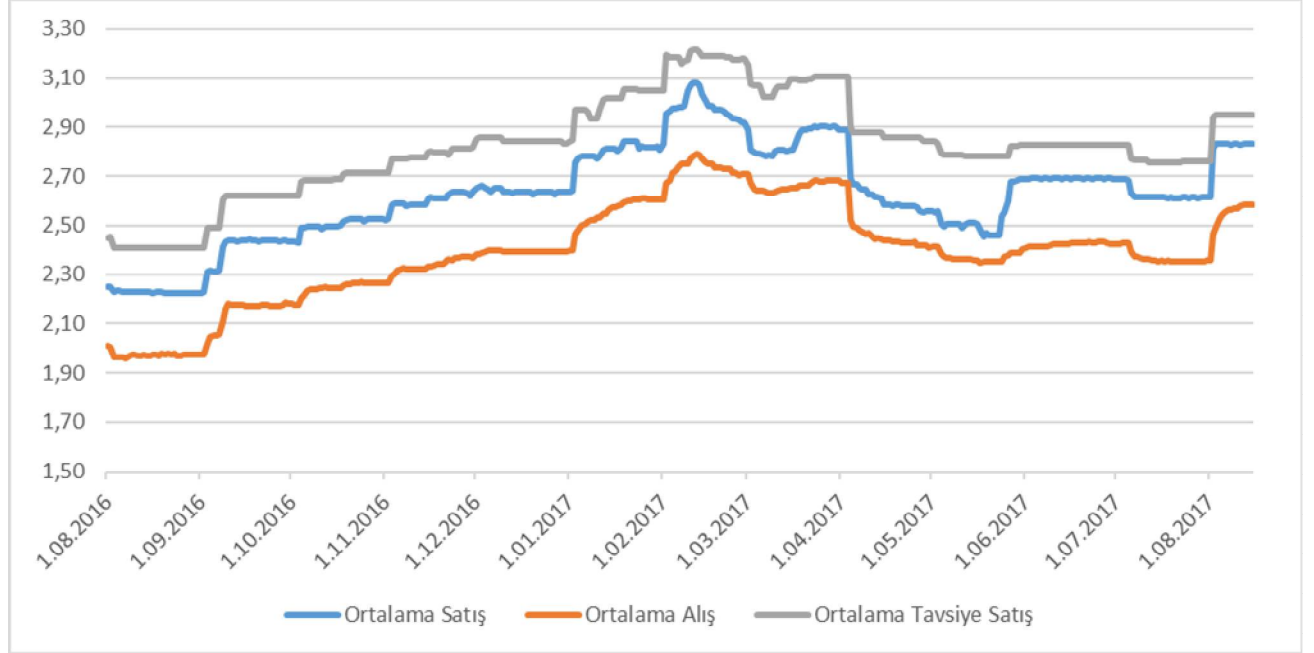
I.3. Değerlendirme

- (10) Başvurularda özetle, Kayseri il merkezinde faaliyet gösteren otogaz bayilerinin, otogaz fiyatlarını belirlemek hususunda anlaşma içerisinde oldukları iddia edilmektedir. Bu bakımdan başvurular, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan hallere uyabilecek türden uygulamalara ilişkin iddialar içermektedir.
- (11) Söz konusu iddiaların gerçeği yansıtıp yansıtmadığının tespiti amacıyla konuyu inceleyen raportörlerce Kayseri il merkezinde bulunan 33 farklı otogaz bayisi ile Kayseri Tüm Akaryakıt Bayileri Yardımlaşma Derneğinde (DERNEK) yerinde incelemeler yapılmıştır. Söz konusu incelemelerde Kayseri'de faaliyet gösteren otogaz bayileri arasında fiyat artışına yönelik irade uyuşmasına işaret eden herhangi bir belge veya bulguya rastlanmamakla birlikte (*.....*)'nin yetkilisi olan (*.....*)'in; DERNEK'in "*Önde gelen firmaların bayileri belli bir fiyat aralığından satacak, diğer firmaların bayileri yine ayrı bir belli fiyat aralığından satacak*" şeklinde bir öneriyle geldiğine ilişkin açıklamalarda bulunduğu görülmüştür.
- (12) Yerinde incelemelere ek olarak, incelenen teşebbüslerden çeşitli bilgi ve belgeler talep edilmiş ve konuya ilişkin gönderilen cevabi yazılarda yer alan, otogaz istasyonlarının son bir yıldaki alış fiyatı, alış miktarı, tavsiye satış, gerçekleşen satış, ve satış miktarı (litre bazında) hareketleri incelenmiştir. Bu incelemelerde 2017 Mayıs dönemine kadar söz konusu istasyonların uyguladıkları fiyatların birbirlerinden oldukça farklı seviyelerde gerçekleştiği, ancak 2017 Mayıs ayının sonundan itibaren fiyatların daha dar bir marjda birbirinden farklılaştığı görülmektedir.
- (13) Otogaz bayileri tarafından uygulanan fiyatların birbiri ile benzeşmesi ilk bakışta oyuncular arasındaki bir irade uyuşması gibi gözükse de, piyasa koşullarında bahsi geçen fiyat benzeşmesini açıklayabilecek birçok davranışsal veya yapısal olgu bulunmaktadır.

17-30/485-209

- (14) Otogazın satış fiyatını etkileyen temel faktör, istasyonun otogazı alış fiyatı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda alış fiyatındaki artışa bağlı olarak yaşanan maliyet artışları oyuncuların benzer zamanlarda benzer şekilde fiyat artışına gitmelerine neden olabilecektir. Nitekim teşebbüslerden gelen bilgilerde yer alan veriler incelendiğinde, alış fiyatlarında meydana gelen artış ve azalışlar genel olarak satış fiyatlarını da benzer şekilde etkilemektedir. Ancak 2017 Mayıs ayının sonunda yaşanan maliyet artışı, aynı dönemde satış fiyatlarında gerçekleşen artışa göre daha sınırlıdır. Söz konusu durum son bir yıllık tavsiye edilen satış, satış ve alış fiyat ortalamalarının kıyaslanmasıyla daha rahat görülebilecektir:

Grafik: 01.08.2016-15.08.2017 Tarihleri Arasında Ortalama Tavsiye Edilen Satış, Satış ve Alış Fiyatları

- (15) Yukarıdaki Grafik'ten satış ve alış fiyatları arasında oldukça güçlü bir paralellik ilişkisi bulunduğu, ancak 2017 Mayıs döneminde aradaki paralelliğin zayıfladığı, 2017 Temmuz döneminde tekrar ilişkinin eski seyrine döndüğü görülmektedir. Bu kapsamda 2017 Mayıs ayında otogaz satış fiyatlarında görülen artışın, alış fiyatlarında meydana gelen artış ile tam olarak açıklanamayacağı değerlendirilmektedir.
- (16) Teşebbüslerin fiyatlama davranışlarını etkileyecek ve bu bağlamda 2017 Mayıs ayının son dönemindeki fiyat artışlarını açıklayabilecek bir diğer etmen de, piyasada yer alan büyük oyuncu veya oyuncuların fiyat davranışlarının, diğer oyuncular tarafından takip edilmesidir. Otogaz gibi satış fiyatlarının oldukça şeffaf olduğu bir piyasada bu tip durumun gözlenmesi de muhtemeldir. Nitekim incelenen teşebbüsler arasında yer alan Miraboğlu Petrol Otomotiv İnşaat San. Tic. Ltd. Şti. (%(.....))², Külahçı Otogaz Petrol ve Petrol Ürünleri Taşımacılık Kuyumculuk İnş. San. Tic. Ltd. Şti. (%(.....)), Aytemiz Petrolcülük Tic. Ltd. Şti./Talas Şubesi (%(.....)) ve Aytemiz Petrolcülük Tic. Ltd. Şti./Kocasinan Şubesi (%(.....)) gibi büyük oyuncuların 24-25 Mayıs tarihlerinde fiyat artışına gittikleri, takip eden günlerde de diğer oyuncuların benzer fiyat artışlarında bulunduğu görülmektedir. Bu bağlamda fiyat artışı yapan otogaz istasyonlarının fiyat artışlarını aralarında bulunan bir irade uyuşmasından ziyade piyasada yer alan büyük oyuncuların fiyat artışlarını takip çerçevesinde artırdıkları kabul edilmektedir.

² Parantez içindeki oranlar incelenen teşebbüslerin satış miktarları esas alınarak hesaplanmıştır. İncelenen istasyonların merkezi yerlerde olduğu göz önünde bulundurulduğunda ortaya çıkan oranların gerçeği yansıttığı değerlendirilmektedir.

17-30/485-209

- (17) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükmü uyarınca, rekabet ihlali ancak rekabeti kısıtlayıcı teşebbüsler arası bir anlaşmanın, uyumlu eylemin veya teşebbüs birliği kararlarının varlığının ispatlanması neticesinde tespit edilebilir. Bu çerçevede Kayseri'de faaliyet gösteren 33 otogaz bayisinde ve DERNEK'te yapılan yerinde incelemeler ve yukarıda yer verilen bilgiler doğrultusunda, fiyatların birlikte belirlendiği yönünde bir anlaşma ve/veya uyumlu eylemin varlığına işaret eden herhangi bir bilgi ya da belgeye ulaşılmadığı gibi söz konusu teşebbüsler arasında, rekabeti sınırlayıcı koordinasyonu gösterir herhangi bir iletişime veya bilgi paylaşımına da rastlanmamıştır. Dolayısıyla, başvuru konusu iddialara yönelik olarak Kayseri ili merkezinde faaliyet gösteren otogaz bayileri hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (18) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.